

1. ชื่อสมุนไพร ไผ่ป่า (PHAI PA)
2. ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bambusa bambos* (L.) Voss ชื่อวงศ์ Poaceae
3. ชื่ออื่น ไผ่หวาน ไผ่หนาม ไผ่ ไผ่รวก ไผ่ซางหนาม (เงี้ยว-ภาคเหนือ), ซารอง ซาเรียง (นครพนม), ทะงาน (ตราด), ทูน (เพชรบูรณ์), ระไซ (เขมร-สุรินทร์), Giant thorny bamboo, Indian thorny bamboo
4. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไผ่ป่า เป็นไผ่ขนาดใหญ่ กอแน่น มีหนามและมีแขนงรกแน่นตรงบริเวณโคนลำ สูงประมาณ 10-24 เซนติเมตร มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 15-18 เซนติเมตร ปล้องยาวประมาณ 20-40 เซนติเมตร ลำอ่อนมีสีเขียว ลำแก่จะมีสีเขียวเหลือง ข้อมีลักษณะบวมเล็กน้อย รูกระบอกเล็ก กาบหุ้มลำลักษณะแข็งเหมือนหนัง ร่วงหลุดได้ง่าย ตอนปลายกลม ขอบเรียบและมีขนสีทอง ลำใหญ่กว้าง กระจัดกาบหุ้มลำแคบ

ใบยอดกาบเป็นรูปสามเหลี่ยมใบ ปลายใบเรียวแหลม โคนใบป้านหรือเกือบกลม ท้องใบมีขน เส้นกลางใบข้างบนแบน ก้านใบสั้น 0.5 เซนติเมตร ครีบบใบเล็ก ขอบใบมีหนามเล็ก ๆ กาบใบแคบไม่มีขนนอกจากตามขอบอาจจะมีขนอ่อน

ดอก จะออกดอกเป็นกลุ่ม (Gregarious flowering) ไม้ไผ่ที่ออกดอกประเภทนี้จะออกดอกพร้อม ๆ กัน ครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง

5. ส่วนที่ใช้ทำยา

ใบ ตา ราก หน่อ

6. สรรพคุณของแต่ละส่วนที่ใช้ทำยา

- ใบ ขับและฟอกโลหิต ขับระดูขาว แก้มตุ๋นอักเสบ
- ตา แก้อ่อนในกระหายน้ำ แก้พิษไข้ ไข้กาฬ
- ราก ขับปัสสาวะแก้ไตพิการ ขับนิ่ว แก้หนอง
- หน่อ แก้ตับหย่อน ม้ามหย่อน เลือดเป็นก้อน

7. รายงานการวิจัยปัจจุบัน

-

8. สารสำคัญ

-

9. แหล่งกำเนิด และกระจายพันธุ์

ไม้ป่ามีการกระจายพันธุ์กว้างขวางอยู่ในบริเวณโซนร้อนของทวีปเอเชีย พบขึ้นทั่วไปในป่าของอินเดีย บังคลาเทศ ศรีลังกา พม่า เวียดนาม ลาว เขมร มาเลเซียและไทย

10. พื้นที่เหมาะสมในการปลูกในประเทศไทย

- ลักษณะพื้นที่ ปลูกได้พื้นที่ทุกประเภท พื้นที่ดอน และที่ราบลุ่มริมน้ำ
- ภาค ทั่วทุกภาคของประเทศไทย
- จังหวัด กาญจนบุรี ลพบุรี สระบุรี นครราชสีมา อุตรธานี ขอนแก่น

11. การคัดเลือกพันธุ์ (พันธุ์ที่นิยมปลูกในประเทศไทย)

- พันธุ์ที่ใช้เป็นยา พันธุ์พื้นบ้านทั่วไป
- พันธุ์ที่ใช้เป็นอาหาร พันธุ์พื้นบ้านทั่วไป

12. การขยายพันธุ์

ขยายพันธุ์โดยปักชำเหง้า หรือแยกหน่อ

13. การปลูก/สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูก

- ฤดูกาลเพาะปลูก ปลูกได้ทุกฤดู แต่นิยมปลูกในฤดูฝน
- การเตรียมดิน โดยการขุดหลุมกว้าง 60 เซนติเมตร ยาว 60 เซนติเมตร ลึก 60 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก รองก้นหลุม

- วิธีการปลูก สามารถปลูกได้ 2 วิธี คือ การชำใส่ถุงเพาะชำ และปลูกลงแปลง จะต้องแยกเหง้าจากกอแม่ โดยการขุดเหง้าแยกออกมาแล้วตัดลำไม้เหลือตอยาวประมาณ 50 เซนติเมตร และฝังลงหลุมและกลบดินประมาณครึ่งหลุมแล้วเอียงเหง้าไม้ประมาณ 60 องศา ไม่ต้องกลบดินพูนให้เป็นหลุมไว้ เพื่อให้ น้ำขังชุ่มชื้นอยู่ตลอดเวลาประมาณ 30 – 45 วัน ไม้จะเริ่มแตกตาออกมาเป็นใบ และเริ่มแตกรากจะเจริญเติบโตต่อไป

14. การปฏิบัติดูแลรักษา

- การให้ปุ๋ย ไม้ป่าควรให้ปุ๋ยคอกรองก้นหลุมในระยะปลูก พอไม้อายุประมาณ 1 ปี ให้ใส่ปุ๋ยคอก เป็นมูลไก่ หรือมูลวัวก็ได้ ให้ใส่ปีละ 1 ครั้งก็เพียงพอ
- การให้น้ำ ไม้ป่าชอบน้ำในระยะแรกช่วงแตกกอ พอเริ่มเจริญเติบโตปล่อยรอฟนธรรมชาติ
- การกำจัดวัชพืช ควรทำพร้อมกับพรวนดินและใส่ปุ๋ยปีละ 1 ครั้ง
- การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ระยะแรกต้องดูแลแมลงกัดกินหน่อไม้

15. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

- ฤดูกาลการเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวได้ทุกฤดูกาล
- วิธีการเก็บเกี่ยว ไม้ป่าที่ใช้ในเครื่องยาไทย จะใช้ใบไม้ป่า และตาไม้ป่า การเก็บเกี่ยวต้องตัดต้นไม้ที่แก่เต็มที่ อายุประมาณ 1 – 2 ปี การตัดต้นโดยใช้มีดขอ ดึงครึ่งต้นจะได้ทั้งใบไม้ป่าและตาไม้ป่า
- การแปรรูปหลังการเก็บเกี่ยว เมื่อได้ใบไม้ป่ามาแล้ว นำไปล้างน้ำให้สะอาด พร้อมทั้งน้ำตากแดดจนแห้ง และนำไปอบอีกครั้งหนึ่ง ส่วนตาไม้ป่าที่ริดจากลำต้นมาแล้วนำไปตากแดดเช่นเดียวกัน
- การบรรจุและการเก็บรักษา เมื่อได้ใบไม้ป่าแห้ง และตาไม้ป่าแห้งมาแล้ว นำมาบรรจุถุงและนำไปจำหน่ายต่อไป หรือเก็บไว้ในห้องอุณหภูมิปกติ

16. การจำหน่าย

ใบแห้งและตาไม้ป่าแห้ง ราคา กิโลกรัมละ 80-180 บาท